www.xtrapapers.com

Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enwau Eraill		0

CBAC WJEC

TGAU

4283/51

HANES

UNED 2: Datblygiadau ym myd chwaraeon, hamdden a thwristiaeth yng Nghymru a Lloegr, tua 1900 hyd heddiw

P.M. DYDD LLUN, 3 Mehefin 2013

1 awr 15 munud

Cwestiwn	Marc a Roddwyd
1	25
2	15
3	10
SAG	3
Cyfanswm	53

4283 510001

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch BOB cwestiwn ar y papur arholiad.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch y bydd ansawdd eich cyfathrebu ysgrifenedig yn cael ei asesu yn yr atebion sy'n cynnwys ysgrifennu estynedig, sef cwestiynau 1*(d)* a 3.

Yn ogystal bydd eich gallu i sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir yn cael ei asesu yn eich ateb i gwestiwn 3.

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn.*

CWESTIWN 1

Mae'r cwestiwn hwn yn ymchwiliad i newidiadau mewn patrymau gwyliau. [25]

Astudiwch y ffynonellau isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn pob ffynhonnell.

Ffynhonnell A

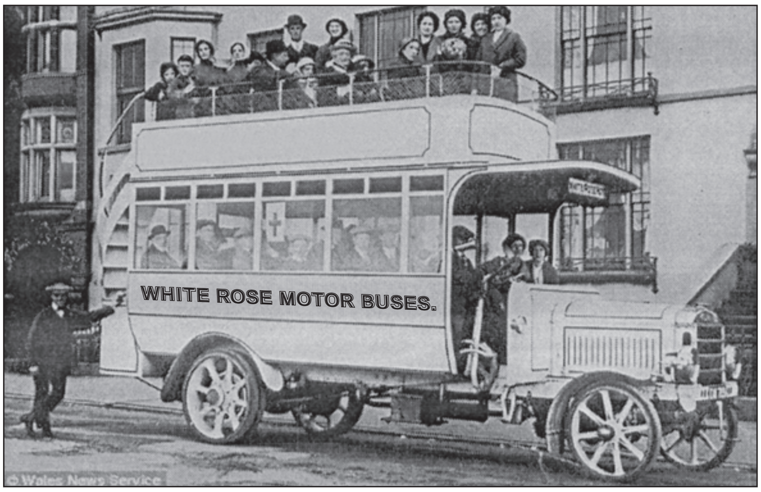

[Ffotograff yn dangos pobl yn mynd ar drip dydd yn 1912]

(a) Beth mae Ffynhonnell A yn ei ddangos i chi am dripiau dydd cyn 1914? [2]

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Ffynhonnell B

Yng Ngwesty'r Pump House yn Llandrindod roedd promenâd arbennig a llwyfan band fel bod y rhai oedd yn mynd i yfed y dŵr ben bore yn gallu gwrando ar gerddoriaeth hefyd. Roedd yr adloniant yn cynnwys cwrs golff, lawntiau bowlio a phytio, cyngherddau cerddorfa, dawnsfeydd a llyn cychod 14 erw.

[Rhan o lyfr hanes ar gyfer ysgolion]

(b) Defnyddiwch y wybodaeth yn Ffynhonnell B a'r hyn rydych chi'n ei wybod i egluro pam roedd sbâu *(spas)* a chyrchfannau mewndirol *(inland resorts)* yn boblogaidd gyda thwristiaid ar ddechrau'r ugeinfed ganrif. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

4283
510003

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Ffynhonnell C

Cyrhaeddodd gwyliau glan môr ym Mhrydain eu huchafbwynt yn y 1950au a'r 1960au. Roedd dirywiad y rheilffyrdd yn golygu bod mwy o fynd ar wyliau mewn car. Roedd pobl yn dal i fynd i lan y môr ond roedd mwy yn mynd mewn car ac i feysydd carafánau yn hytrach na thai llety *(boarding houses)* a gwestai traddodiadol. Erbyn y 1970au roedd mwy o gystadleuaeth oddi wrth gyrchfannau newydd tramor gyda gwyliau parod *(package)* i leoedd fel Sbaen.

[John Walton, hanesydd, yn siarad mewn cyfweliad ar gyfer y cylchgrawn, *BBC History* (2011)]

(c) I ba raddau mae Ffynhonnell C yn cefnogi'r safbwynt bod gwyliau glan môr traddodiadol ym Mhrydain wedi dirywio erbyn y 1970au? [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

Ffynhonnell CH

Yn y 1950au es i ar drip ysgol i Barc Cenedlaethol Ardal y Llynnoedd *(Lake District)*. Roedden ni'n aros mewn hostel ieuenctid yn Borrowdale ac roedd yn wych. Roedden ni'n ymolchi dan dap dŵr oer neu mewn nant, a oedd yn rhewllyd. Aethon ni i ddringo rhyw fynydd o'r enw Scafell. Rwyf wedi bod yn hoff iawn o Ardal y Llynnoedd byth ers hynny ac rwy'n credu bod angen i bawb gael mynediad *(access)* i leoedd agored.

[John Prescott, gwleidydd *(politician)* o Brydain, yn ysgrifennu yn ei hunangofiant (2008)]

(ch) Pa mor ddefnyddiol yw Ffynhonnell CH i hanesydd sy'n astudio apêl Parciau Cenedlaethol yn y 1950au?
[Eglurwch eich ateb trwy ddefnyddio'r ffynhonnell a'r hyn rydych chi'n ei wybod.] [6]

4283
510005

www.xtrapapers.com

Arholwr
yn unig

Mae'r ddwy ffynhonnell hyn yn dweud pethau gwahanol am gludiant awyr ers y 1970au.

Ffynhonnell D

I'ch hedfan chi dramor, rydyn ni'n defnyddio fflyd *(fleet)* o awyrennau ardderchog. Y *'Lollipop Line'* yw'r enw arnyn nhw oherwydd eu lliwiau llachar. Mae'r awyrennau hyn, gyda'u peiriannau Rolls Royce, yn eich hedfan i fannau heulog ar 550 milltir yr awr. Dim ond 2 awr mae'n ei gymryd i gyrraedd Majorca. Mae hynny'n gyflymach o lawer na mynd mewn car i'r rhan fwyaf o gyrchfannau Prydain. Cludiant awyr yw'r dyfodol ac mae'n rhyfeddol.

[Rhan o hysbyseb ar y teledu ar gyfer gwyliau parod yn Sbaen (1970)]

Ffynhonnell DD

Ers y 1980au, mae cost gudd *(hidden cost)* wedi bod ynghlwm â'r cynnydd mewn cludiant awyr ar gyfer gwyliau tramor. Erbyn 2050 bydd y llygredd o gludiant awyr yn y DU wedi codi i 66% o gyfanswm llygredd. Cludiant awyr yw'r ffynhonnell allyriannau *(emissions)* carbon sy'n tyfu gyflymaf yn y DU a bydd meysydd awyr mwy o faint yn golygu rhagor o hediadau *(flights)* a mwy o lygredd. Bydd yn amhosibl i ni allu cwrdd â'n targedau hinsawdd tymor hir os byddwn ni'n parhau i hedfan cymaint.

[Tony Bosworth, ymgyrchydd amgylcheddol gyda Chyfeillion y Ddaear, mewn cyfweliad ar newyddion y BBC (2008)]

(d) Pam mae Ffynonellau D ac DD yn rhoi safbwyntiau gwahanol am gludiant awyr ers y 1970au? [8]

[Yn eich ateb dylech gyfeirio at gynnwys y ffynonellau a'r awduron hefyd.]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr
yn unig

25

DIWEDD CWESTIWN 1

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

CWESTIWN 2

Yn ystod yr ugeinfed ganrif bu llawer o ddatblygiadau ym myd chwaraeon. [15]

Astudiwch y ffotograff isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

[Llun gafodd ei dynnu yn ystod gêm rygbi ryngwladol yn Abertawe yn 1906]

(a) Disgrifiwch un mater dadleuol *(controversy)* mawr o'r byd chwaraeon yn yr ugeinfed ganrif rydych chi wedi'i astudio. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

(b) Eglurwch pam roedd gwahaniaeth rhwng chwaraeon amatur a chwaraeon proffesiynol ar ddechrau'r ugeinfed ganrif. [5]

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

(c) Pa mor bwysig oedd dylanwad teledu ar chwaraeon ar ddiwedd yr ugeinfed ganrif? [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

15

DIWEDD CWESTIWN 2

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

CWESTIWN 3

Bu llawer o ddatblygiadau ym myd adloniant poblogaidd yng Nghymru a Lloegr er 1900.

Ai'r defnydd o gyfrifiaduron a'r rhyngrwyd yw'r datblygiad pwysicaf ym myd adloniant poblogaidd er 1900? [10]

Yn eich ateb dylech drafod:

- *pwysigrwydd y defnydd o gyfrifiaduron a'r rhyngrwyd yn natblygiad adloniant poblogaidd;*
- *pwysigrwydd datblygiadau eraill ym myd adloniant poblogaidd er 1900.*

Yn y cwestiwn hwn, mae marciau'n cael eu rhoi am sillafu, atalnodi a defnyddio gramadeg yn gywir. [3]

www.xtrapapers.com

Arholwr yn unig

10

DIWEDD CWESTIWN 3

DIWEDD Y PAPUR

SAG 3